

بهینه سازی تابلوهای هوشمند ترافیکی در اعلان چگالی جریان با استفاده از

شبکه عصبی

شهریار افندی زاده (مسئول مکاتبات)، دانشیار راه و ترابری، عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران

محمد علی روستایی، کارشناس ارشد حمل و نقل، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

حمیدرضا ثابتی، دانشجو کارشناسی ارشد حمل و نقل، سازمان حمل و نقل و بار و مسافر شهرداری کرج

الهام منشوری نیا، دانشجو کارشناسی ارشد حمل و نقل، دانشگاه آزاد واحد ملارد

محمد منیعات، دانشجو دکترای حمل و نقل، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

E-mail: zargari@iust.ac.ir

چکیده

بهره گیری از پیش بینی های کوتاه مدت ترافیک و استفاده از آن در مدیریت ترافیک، مسدودی-های محتمل را کاهش خواهد داد و با پایین آوردن زمان سفرها و مسافت طی شده توسط خودروها، باعث کاهش آلودگی صوتی، آلودگی هوا و همچنین هزینه های مصرفی سوخت خواهد شد. با دانستن تردد در ساعات مختلف و پیش بینی آن می توان مدیریت و برنامه ریزی بهتری برای معبرها شهری داشت در این مطالعه با استفاده از ارزیابی ترافیک به وسیله شبکه عصبی به ساخت مدلی پیش بینی ارزیابی ترافیک پرداخته شد. همچنین به ارزیابی فنی و منافع اقتصادی آن پرداخته می شود. در این رابطه با استفاده شمارش تردد در بزرگراه های شهری و با استفاده مدل شبکه عصبی به پیش بینی ترافیک شهر تهران پرداخته شده است، که این پردازش می تواند در تابلوهای هوشمند اعلان ترافیکی در جهت انحراف ترافیک راهنمای انجام دهد. در این مطالعه، شبکه عصبی به عنوان یک ابزار برای پیش بینی تراکم جریان با دقتی مناسب $r=0.93$ صورت گرفت است. داده ها گذشته تردد به دلیل آنکه با پردازش دوربین توسط محقق صورت گرفته است. شبکه عصبی توان پیش بینی براساس داده های گذشته را دارد، بنابراین چنانچه از ابزارها هوشمند در محوری استفاده نشده باشد نمیتوان به پیش بینی استفاده از آن پرداخت. در شبکه عصبی استفاده شد ϵ متغیر ورودی، تعطیلی روز، بارندگی، روزهای هفته، ساعت تردد و خروجی مدل پیش بینی سرعت و تردد است، تعداد ۱۰ نورون در لایه پنهان مورد استفاده قرار گرفت و در نهایت مدل عددی به صورت یک ماتریس عددی نمایش داده شد.

واژه های کلیدی: پیش بینی، حمل و نقل هوشمند، شبکه عصبی

۱. مقدمه

با توجه به رشد روزافزون ترافیک مسیرها، شیوه‌های مرسوم مدیریت ترافیک ناکارآمد می‌باشند. حجم ترافیک بالا و تراکم خودروها، سبب ایجاد تأخیر زیاد در عبور و مرور خودروها و حتی رخداد تصادف می‌شود. به منظور برطرف کردن نیازهای رو به رشد سیستم حمل‌ونقل امروزی، نیاز به یک سیستم حمل‌ونقل هوشمند است. شبکه‌های بیسیم خودرویی می‌توانند در سیستم‌های حمل‌ونقل هوشمند بسیار مفید واقع شوند. نقش بسیار مهم حمل‌ونقل در زندگی روزمره و ناتوانی مسیرهای شبکه معابر در قبال پذیرش هر حجم از تردد و لزوم پیشگیری از حوادث، اهمیت برنامه‌ریزی حمل‌ونقل را نمایان می‌کند. پروتکل‌های متعددی برای تشخیص مناطق شلوغ و پرتراکم و وضعیت واقعی ترافیک در داخل مناطق شهری و بزرگراه‌ها پیشنهاد شده است. هدف از این مطالعات بررسی برخی از ویژگی‌های ترافیک مناطق مورد بررسی مانند: شدت ترافیک، سرعت ترافیک، و یا برآورد زمان سفر است. به منظور بررسی این ویژگی‌های ترافیکی، داده‌های اولیه همچون موقعیت خودرو، سرعت، جهت، مقصد و غیره وسیله نقلیه در منطقه مورد نظر باید جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل شود. امروزه ۵۵ درصد جمعیت جهان در مناطق شهری زندگی می‌کنند، پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۵۰ به ۶۸ درصد افزایش یابد. امروزه مسائل و مشکلات حمل‌ونقل از قبیل آلودگی‌های زیست‌محیطی، کاهش منابع انرژی، افزایش خسارت‌های مادی و معنوی ناشی از سوانح و تصادفات، مشکلات نظارت و مدیریت در حمل‌ونقل برون‌شهری، افزایش زمان‌های تلف شده و روند رشد سریع تقاضای حمل‌ونقل به‌ویژه در ساعات اوج درکلان شهرهای دنیا به یک مشکل جدی تبدیل شده است. به‌علاوه با افزایش وسایل نقلیه نیاز برای ایجاد یک ترافیک روان، سیستم‌های هشدار دهنده برخورد، سیستم‌های اخطاردهنده شرایط خطرناک بیشتر از پیش احساس می‌شود.

۲. پیشینه تحقیق

سیستم‌های حمل‌ونقل هوشمند سیستم‌های عملیاتی حمل‌ونقل، شامل مدیریت ترافیک، مدیریت ناوگان حمل‌ونقل همگانی و تجاری را متحول نموده و در عرضه مؤثرتر، کارا تر و قابل‌اعتمادتر تسهیلات حمل‌ونقل عملکرد غیرقابل پیش‌بینی داشته است. سیستم‌های حمل‌ونقل هوشمند، برنامه ریزان و سیاست گذران حمل‌ونقل را شگفت زده نموده است. بطوریکه هرچه واقعی‌تر می‌توانند از نحوه عملکرد سیستم مطلع شوند و در صورت مشاهده مشکل و کاستی در این بخش خیلی راحت‌تر از گذشته، نسبت به رفع آن اقدام کنند با افزایش جمعیت و رشد روزافزون تردهای جاده‌ای، نیاز به استفاده از سیستم‌های هوشمند حمل‌ونقل بمنظور اطلاع رسانی دقیق و محاسبه شده زمان سفر جهت مدیریت بهینه و دقیق مسافران جاده‌ای و کاهش تلفات زمانی آن‌ها است که اثرات تجاری بسیار مهمی را نیز در پی خواهد داشت.

پروتکل‌های متعددی برای تشخیص مناطق شلوغ و پرتراکم و وضعیت واقعی ترافیک در داخل مناطق شهری و بزرگراه‌ها پیشنهاد شده است. هدف از این مطالعات بررسی برخی از ویژگی‌های ترافیک مناطق مورد بررسی مانند: شدت ترافیک، سرعت ترافیک، و یا برآورد زمان سفر می‌باشد.

به منظور بررسی این ویژگی‌های ترافیکی، داده‌های اولیه همچون موقعیت خودرو، سرعت، جهت، مقصد و غیره وسیله نقلیه در منطقه مورد نظر باید جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل شود. در برخی از این پروتکل‌های پیشنهادی، برای جمع‌آوری اطلاعات زمان واقعی ترافیک وسایل نقلیه، از تجهیزاتی همچون سنسور مانند شناساگرهای حلقه، فن‌آوری مادون قرمز، رادارهای مایکروویو و دستگاه‌های ضبط ویدئو استفاده شده است.

پیش‌بینی کوتاه مدت جریانهای ترافیکی بخش مهمی از سیستم‌های کنترل ترافیک و اطلاعات است. با برآورد درست تردد از آنچه جریان در نیم ساعت یا یک ساعت خواهد بود، می‌توان با

بهبود سازی تابلوهای هوشمند ترافیکی در اعلان چگالی جریان با استفاده از شبکه عصبی

بار از مدل فیلترهای کالمن برای پیش‌بینی حجم ترافیک در محدوده‌ی شهری و به‌طور خاص در رمپ ورودی آزادراهی مورد استفاده قرار گرفت. این روش توسط چن و چین و نیز استیون و همکاران برای تخمین زمان سفر استفاده گردید. ستیو پولس و کارلافتیس نشان دادند که این مدل در ساعت‌های مختلفی از شبانه‌روز می‌تواند نتایج بهتری نسبت به مدل آریمما ارائه دهد. ینگ و همکاران نیز از فیلترهای کالمن برای پیش‌بینی سرعت ترافیک استفاده نمودند. گوو و همکاران نشان دادند که طبیعت شرایط ترافیکی ناهمسان است و انتظار می‌رود فیلترهای کالمن تطبیق‌پذیر با فرایند تطبیق واریانس متغیر با زمان نتایج بهتری نسبت به فیلترهای کالمن سنتی ارائه دهند. گوو و همکاران در سال ۲۰۱۴ با استفاده از این روش کمی سازی غیرقطعی پیش‌بینی‌ها را لحاظ نمودند در ادامه به مطالعه چین و چن اشاره می‌شود. دکتر می چین و دکتر استون چن از انستیتو نیو جرسی در سال ۲۰۰۱ مطالعه جهت پیش‌بینی زمان سفر انجام دادند. هدف این مطالعه به این منظور بود که سریع‌ترین مسیر به استفاده کننده‌گان از مسیر اطلاع‌رسانی کند. تفاوت این مطالعه با مطالعات دیگر در آن است که در تحقیقات دیگر، زمان سفر به عنوان تابعی از حجم، چگالی یا سرعت به صورت غیرمستقیم محاسبه می‌گردید، اما در این تحقیق این پارامتر به صورت مستقیم محاسبه شده است. از معایب پیش‌بینی غیرمستقیم زمان سفر می‌توان به اختصاصی بودن روابط در مکان‌های مختلف و تغییرات احتمالی روابط در شرایط نزدیک به ظرفیت اشاره نمود. از آنجا که پیش‌بینی زمان سفر مستلزم تغییرات مستمر در مقادیر مشاهده شده است، روش فیلترهای کالمن به عنوان روش مورد استفاده در این تحقیق انتخاب شده است. به طور خاص، در این روش با استفاده از زمان سفر خودروهای متحرک در مسیر به منظور پیش‌بینی زمان سفر در بازه‌ی زمانی بعدی استفاده شده است. در این مطالعه که بیشتر بر پایه مطالعات دکتر جین حاگو و همکاران است، جین حاگو و همکاران پس اشاره به اینکه فیلتر کالمن همان مدل‌های ساریما^۳ که با مدل‌های

اتخاذ اقدامات مناسب در پیش از وقوع گرفتگی در راه اقدام‌های مناسب انجام داد. با الگوریتم‌ها و مدل‌های مختلف پیش‌بینی دقیق‌تر ممکن است. در این فصل به بررسی این مدل‌ها پرداخته می‌شود. این الگوریتم‌ها شامل: فیلتر کالمن که توسط اوکنانی و استفاندس^۱ مطالعات اولیه آن صورت گرفت. سری زمانی، براساس مطالعات اولیه نیکولسون و سان^۲ صورت گرفته است و مدل‌های رگرسیون خطی، آریمما، شبکه عصبی است.

اولین تلاش‌های تخمین جریان ترافیک در کوتاه مدت به سال‌های ابتدای دهه ۷۰ میلادی باز می‌گردد، در آن زمان از داده‌های حاصل از شبیه‌سازی ترافیک استفاده می‌شد. گسترش ITS و افزایش شناسگرهای ترافیکی و سیستم‌های جمع‌آوری اطلاعات ترافیکی باعث شده است تا پیش‌بینی جریان ترافیک در دهه اخیر مورد توجه قرار گیرد.

از دهه‌ی ۱۹۸۰، پیش‌بینی کوتاه مدت ترافیک به جز مهم در تحقیقات و کاربردهای سیستم‌های هوشمند حمل و نقل تبدیل شده است. از آن زمان تاکنون روش‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته‌اند و محققین در صدد یافتن روش‌های مناسب و کارا برآمده‌اند. این روشها بر ایجاد روش‌های جدید پیش‌بینی یا بهبود روش‌های موجود تمرکز دارند. بن‌آکیوا و همکاران با توجه به شباهت‌های بین این روش‌ها، آن‌ها را به سه دسته‌ی مدل‌های آماری، مدل‌های بزرگ مقیاس و انتخاب مسیر بر اساس تخصیص دینامیکی تقسیم بندی کرده‌اند. و لاهوگیانی و همکاران در مقاله‌ای مروری این روش‌ها را به سه دسته‌ی پارامتریک، غیر پارامتریک و هیبریدی تقسیم بندی کرده‌اند. چنگ و همکاران دسته بندی‌ها را به صورت روش‌های میانگین تاریخیچه‌ی زمانی، روش‌های سری زمانی، روش‌های حالت-فضا و روش‌های غیر پارامتریک تعریف می‌کند. علیرغم دسته بندی‌های متفاوت، هدف همه روش‌ها یکسان است. در این فصل، از قالب دسته بندی و لاهوگیانی استفاده گردیده است.

یکی از نخستین استفاده‌های روش‌های پارامتریک توسط اکیوتی و استفاندس در سال ۱۹۸۴ صورت گرفت که در آن برای اولین

به این صورت است: که در گام اول به جمع آوری داده‌ها پرداخته می‌شود و در ادامه نیاز به اصلاح و بازسازی داده‌ها است. در گام بعد مدل اولیه ساخته می‌شود. در گام بعد مدل کالیبره و با سعی و خطا توابع و ضرایب اصلاح می‌شود. در گام بعد مدل اجرا می‌گردد البته در صورتی که خطا مدل کاهش یافته باشد وگرنه این مرحله تکرار می‌گردد، تا ضریب رگرسیون به مقدار مناسب برسد. در گام بعد با استفاده از مدل پیش‌بینی صورت می‌گردد. و میزان خطا مدل مقایسه می‌شود. در انتها میزان صحت پیش‌بینی ارزیابی می‌گردد و در گام بعد به ارزیابی ایمنی و اقتصادی مدل ساخته شده پرداخته می‌شود. در ادامه اعتبار سنجی و نتیجه‌گیری صورت می‌گیرد.

متغیرها که در نرم‌افزار وارد می‌گردد:

- P1: تعطیلی روز
- P2: بارندگی
- P3: روزهای هفته
- P4: ساعت تردد، ساعت تردد در یک روز می‌باشد و بنابراین طبق ۲۴ ساعت در یک روز، این متغیر از ۱ تا ۲۴ می‌باشد.

۳-۱ خروجی مدل

خروجی این پژوهش چگالی است که در نهایت پیش‌بینی می‌گردد، برای بدست آوردن چگالی جریان، نیاز است سرعت و تردد پیش‌بینی شود و با توجه به رابطه گرین‌برگ برهم تقسیم گردد تا چگالی جریان میزان تراکم جریان برای اعلام توسط تابلوهای هوشمند مشخص گردد.

- Y1: پیش‌بینی سرعت
- Y2: پیش‌بینی تردد

بدست آوردن مدل شبکه عصبی یک فرآیند رفت و برگشتی است و تا حدودی روشی بر اساس سعی و خطا است زیرا به عنوان مثلاً برای مشخص کردن تعداد مناسب نورون برای وزن‌ها از تعداد نورون کمتر به بیشتر در نرم‌افزار قرار داده گردیده و هر کدام که R رگرسیون بیشتر و نزدیک ۱ دارد آن تعداد نورون

گارچ^۴ ترکیب شده است. در این مطالعه از داده‌های ۱۵ دقیقه استفاده شده است که مربوط به دو کشور انگلیس و آمریکا است، برای تابع خطا از تابع متوسط خطای مطلق^۵ و تابع متوسط خطای حاضر^۶ و ریشه متوسط مربع خطا^۷ استفاده شده است. در انتها به مقایسه بین روش‌های مختلف فیلتر کالمن با هم پرداخته شده است. دیگر مطالعه توسط ماروکو لپی و همکاران صورت گرفته است که با سری زمانی به پیش‌بینی جریان ترافیک پرداخته است، نکته جالب در این تحقیق مقایسه با دیگر مدل‌ها مخصوصاً روش‌های یادگیری ماشین است، تقریباً در این مطالعه اکثر روش‌های موفق در پیش‌بینی مانند شبکه عصبی^۸، بردار پشتیبان، آریما^۹، ساریما، کالمن^{۱۰}، شبکه عصبی شعاعی^{۱۱} مورد بررسی قرار گرفته در قسمت نتیجه روش‌های ساریما و کالمن به عنوان روش‌های بهتری معرفی شده است، که زمانی که مدل ساریما با کالمن ترکیب می‌گردد بهترین مدل و بهترین پیش‌بینی صورت گرفته است. روش‌های هیبریدی نیز در سالهای اخیر محبوبیت زیادی پیدا کرده‌اند. در مطالعه ای در دانشگاه کانادا دکتر زودو زنگ و همکاران توسط روش نزدیکترین همسایه حجم ترافیک راپیش‌بینی کرده‌اند و با روش فیلترینگ کالمن موفقیت آن مقایسه شده است. هرچند روش نزدیک‌ترین همسایه امتیازهای را نسبت به روش کالمن دارد اما در کل دقت پیش‌بینی همچنان تغییر قابل ملاحظه‌ای نکرده است. روش‌های یادگیری عمیق^{۱۲} و یادگیری ماشین نیز در سال‌های اخیر با توجه به رشد توانایی و قدرت محاسبات کامپیوتر مورد توجه زیادی قرار گرفته است.

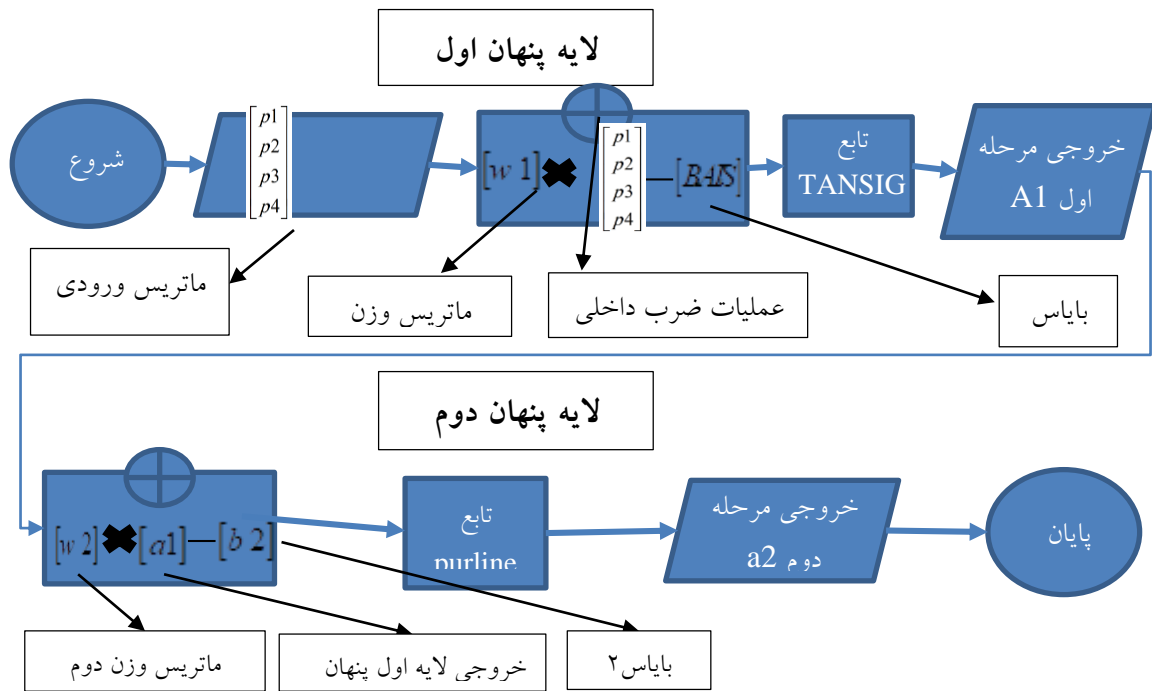
۳. روش تحقیق

از آنجا که هدف این تحقیق بهینه‌سازی تابلوهای هوشمند ترافیکی در اعلان چگالی جریان با استفاده از شبکه عصبی است، به بررسی و ارزیابی مدل ساخته شده برای سنجش ترافیک با شبکه عصبی پرداخته می‌شود. در مدل ساخته شده که سنجش چگالی ترافیک را پیش‌بینی می‌کند. پس از آن بررسی می‌گردد مزایای اقتصادی و ایمنی آن چگونه است. مراحل انجام تحقیق

بهینه سازی تابلوهای هوشمند ترافیکی در اعلان چگالی جریان با استفاده از شبکه عصبی

از یک شبکه عصبی با دولایه پنهان استفاده شده است، که در لایه اول از تابع سیگموئید تانژانت استفاده شده است، متغیرها در وزن $w1$ ضرب می گردند و منهای بایاس (مشابه عرض از مبدأ در معادلات خطی) می گردد و سپس وارد تابع می گردند. بنابراین خروجی لایه اول پنهان ماتریس $a1$ است که وارد مرحله بعد و در لایه پنهان می گردد، دوباره همین فرایند برای لایه پنهان دوم اجرا می گردد و ماتریس $a1$ در ماتریس وزن $w2$ ضرب و منهای بایاس $b2$ می گردد و تابع خطی^{۱۵} در آن اعمال می گردد تا خروجی مدل به صورت یک عدد که تعداد تصادفات را نشان می دهد خارج گردد.

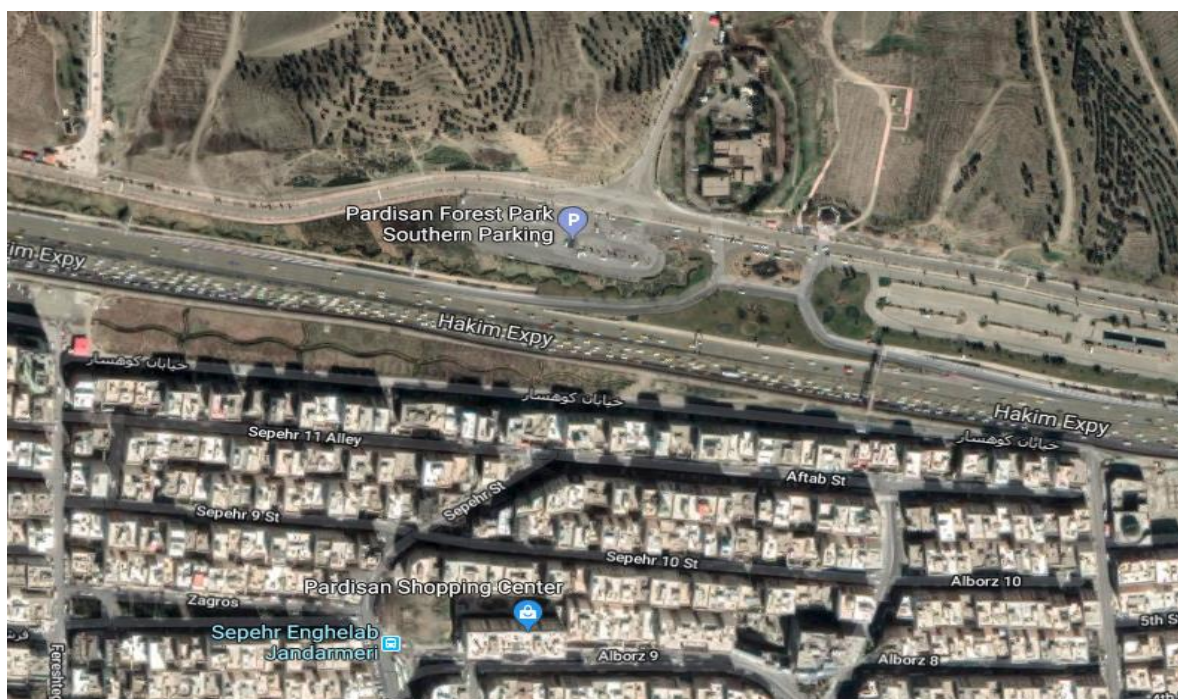
انتخاب می شود. بدیهی است که این، فرآیند طولانی و جزییات آن در این مطالعه نمی آید بلکه بهترین و آخرین نتیجه و مدل آورده می شود. برای تولید مدل شبکه عصبی معمولاً تعدادی شبکه را ساخته و مورد تست قرار داده می شود که در کل تعداد زیادی نرم افزار متلب اجرا^{۱۳} می گردد و کارایی آن^{۱۴} مورد بررسی قرار می گیرد. دوباره یادآوری این نکته ضروری است که برای بررسی این روش به دلیل ماهیت متفاوت روش شبکه عصبی (در کل روش های یادگیری ماشین) از روش های رگرسیون یا پارامتریک یا فیت کردن داده ها، توجه بر روی نوع توابع و تعداد نوروها و تعداد متغیرهای ورودی توجه است. در این تحقیق

شکل ۱. مدل مفهومی این پژوهش

۴. مطالعه موردی

در تصویر ۱ ناحیه از مطالعه موردی در شهر تهران آمده است، مشخص شده است.

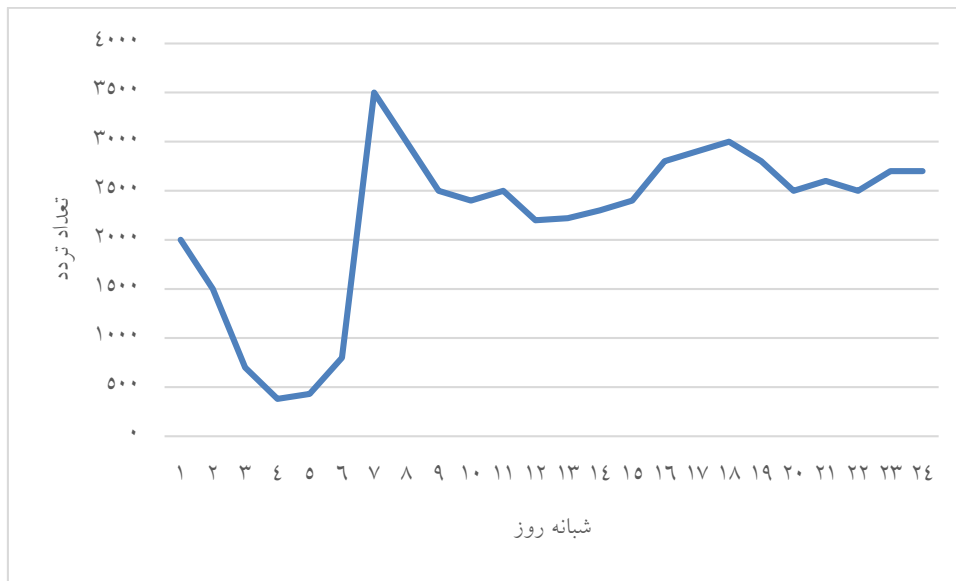

شکل ۲. تصویر هوایی از بزرگراه حکیم

می‌کنند را بدست آورده شود. توانای دوربین فیلم‌برداری در برداشت سرعت لحظه‌ای و شمارش تعداد وسایل است. بنابراین زمانی که از محور مورد مطالعه توسط دوربین فیلم‌برداری شد، نیاز است از روی فیلم مشاهده‌شده اطلاعات تردد و سرعت بدست آید. در نمودار تردد ۴-۳ حجم تردد وسایل نقلیه در این بزرگراه نشان داده شده است. تعداد تردد بین ساعات ۲-۵ صبح کمترین است در ساعت ۷ صبح به بیشترین مقدار خود می‌رسید و سپس در یک محور تقریباً مستقیم با اندکی کم یا زیاد حرکت می‌کند.

بزرگراه آیت‌الله حکیم که در مرکز تهران واقع شده یکی از معابر اصلی پایتخت است و در موازات بزرگراه شهید همت قرار دارد. این بزرگراه که به نام آیت‌الله سید محمدباقر حکیم نام‌گذاری شده است، در مسیر شرق به غرب و بالعکس قرار دارد و از تونل رسالت در شرق آغاز و به بزرگراه علامه جعفری در غرب ختم می‌شود. این بزرگراه تقریباً ۹ کیلومتر مسافت دارد و از ۴ خط و در بعضی از مسیرها ۳ خط سرعت در دو باند تشکیل شده است. برای تحلیل و بدست آوردن پیش‌بینی نیاز است سرعت متوسط و تعداد تردد را برای وسایلی که در محور مورد مطالعه تردد

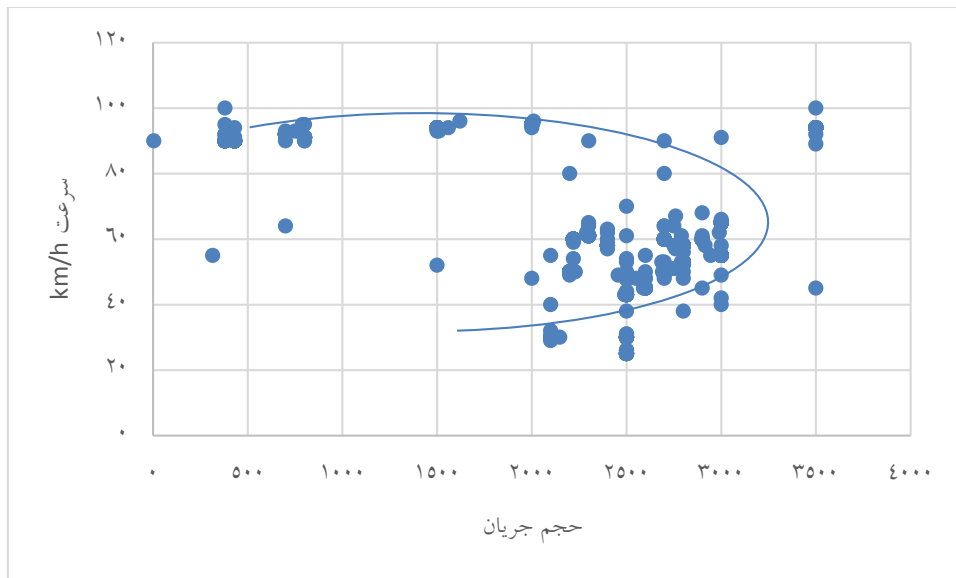
بهینه سازی تابلوهای هوشمند ترافیکی در اعلان چگالی جریان با استفاده از شبکه عصبی

شکل ۳. نمودار تعداد تردد متوسط در شبانه روز برای بزرگراه حکیم (تهران)

الگوی گرین شیلد این مهم مورد بررسی قرار نگرفته است. برای مثال ممکن است در یک حجم تردد کم، سرعت پایینی به دلیل بازگشت جریان در رمپ‌ها خروجی بر مسیر اصلی به وجود آید، که متضاد با الگوی گرین شیلد است.

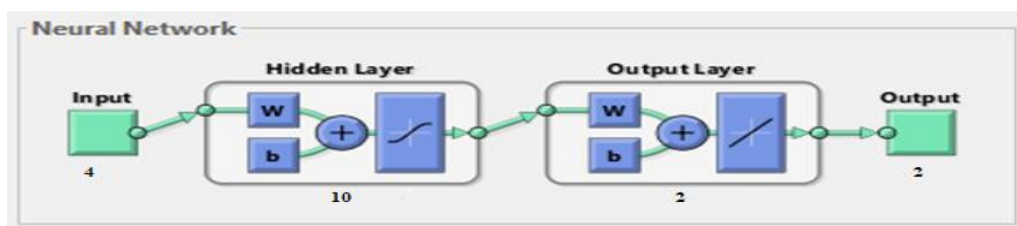
در شکل ۴ نمودار سرعت - چگالی آورده شده، نمودار الگوی سهمی گرین شیلد را تقریباً رعایت کرده است، علت آن است که در بزرگراه رمپ‌های ورودی و خروجی زیادی وجود دارد، بنابراین تأثیرات ورودی و خروجی‌ها بر جریان تأثیر دارد که

شکل ۴. نمودار سرعت - حجم بزرگراه حکیم (تهران)

ورودی در مدل ۴ و تعداد نورون عصبی ۱۰ در لایه پنهان و تابع اصلی تانزانت هیپر بولیک سیگموئید است.

برای ساخت مدل در شبکه عصبی از داده‌های گذشته استفاده می‌گردد در این مطالعه هدف پیش‌بینی چگالی جریان است تا به این وسیله برای تابلوهای هوشمند بتوان اعلام جریان کرد متغیر

شکل ۵. مدل تصویری شبکه عصبی برای پیش‌بینی چگالی جریان

فلوچارت شکل ۵ گویای این مطلب است، این فلوچارت که خروجی نرم‌افزار متلب است مدل استفاده شده را بیان می‌کند. عدد ۱۰ تعداد نورون استفاده شده است. در جدول ۱ مدل عددی ساخته شده برای پیش‌بینی بزرگراه حکیم است در قسمت ستون $w(1,1)$ ماتریس وزن برای لایه پنهان (مرحله اول) که یک ماتریس است که به دلیل آنکه سه متغیر و ۱۰ نورون عصبی دارد. در ستون $w(1,2)$ که یک ماتریس است و در ستون‌های بعدی بایاس مربوط به لایه اول و دوم است.

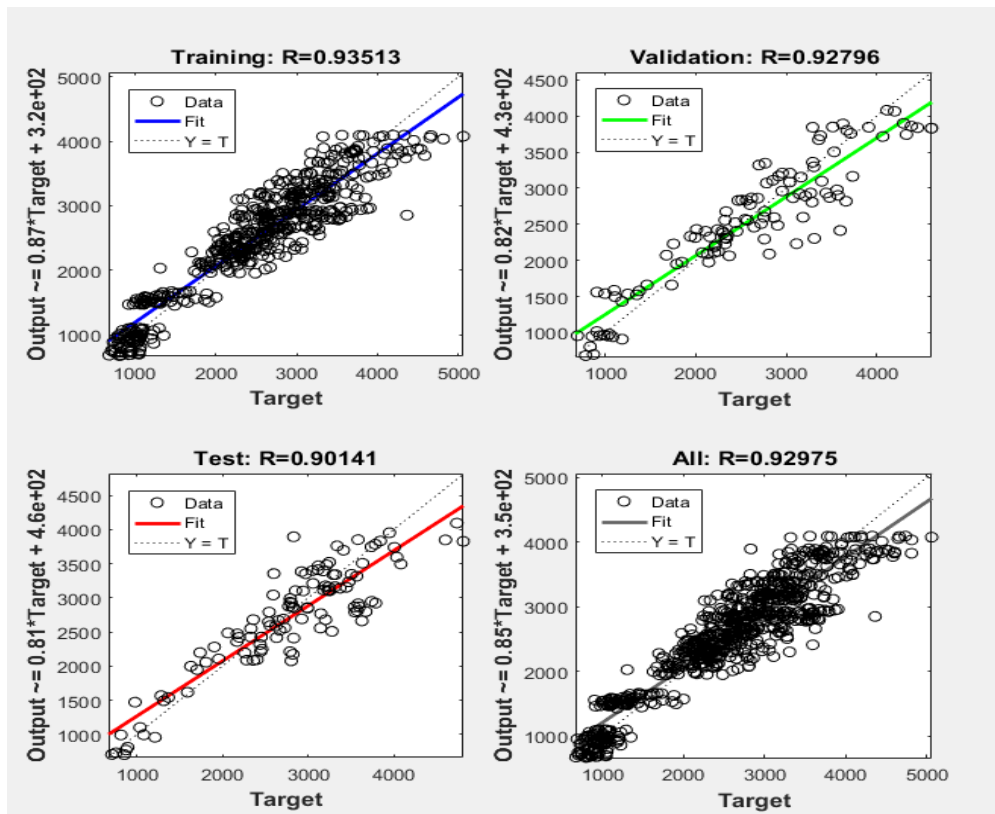
شکل ۱. مدل عددی ساخته شده برای پیش‌بینی چگالی

جدول ۱. مدل عددی ساخته شده برای پیش‌بینی چگالی

وزن‌های مدل پرسپترون شبکه عصبی تردد							شماره نورون
bias2	bias1	w(1,2)	w(1,1)				
2.0656	-1.963	0.0329	-8.0505	0.58979	-0.138	0.0227	۱
5.36	-9.187	-1.105	3.74439	-10.513	-0.184	5.8736	۲
	2.9135	0.8074	-1.808	0.01711	10.116	0.0284	۳
	2.9302	-0.554	-2.379	-0.1741	5.3653	-0.129	۴
	2.6634	0.6407	-3.357	2.36878	-7.648	0.0239	۵
	-2.371	3.3821	0.6304	1.98851	1.4948	0.1518	۶
	-2.4906	-6.4093	0.01711	-8.0505	0.58979	3.90276	۷
	-6.4093	-0.9393	-0.1741	3.74439	-10.513	-0.036	۸
	2.9302	9.46674	2.36878	-3.1723	6.95033	-2.8004	۹
	9.46674	2.9135	0.8074	-0.1741	5.3653	-0.129	۱۰

در شکل ۶ چهار نمودار رگرسیون داده‌های هدف (target) برای آموزش و تست و اعتبار سنجی است و میانگین آن در نمودار all است. در هر نمودار خط رگرسیون نمایان گر سازگاری (fit) بین بهترین نتیجه خروجی شبکه (outputs) و داده‌های هدف (targets) که داده‌های هدف در اینجا همان تردد و سرعت دستگاه تردد شمار است.

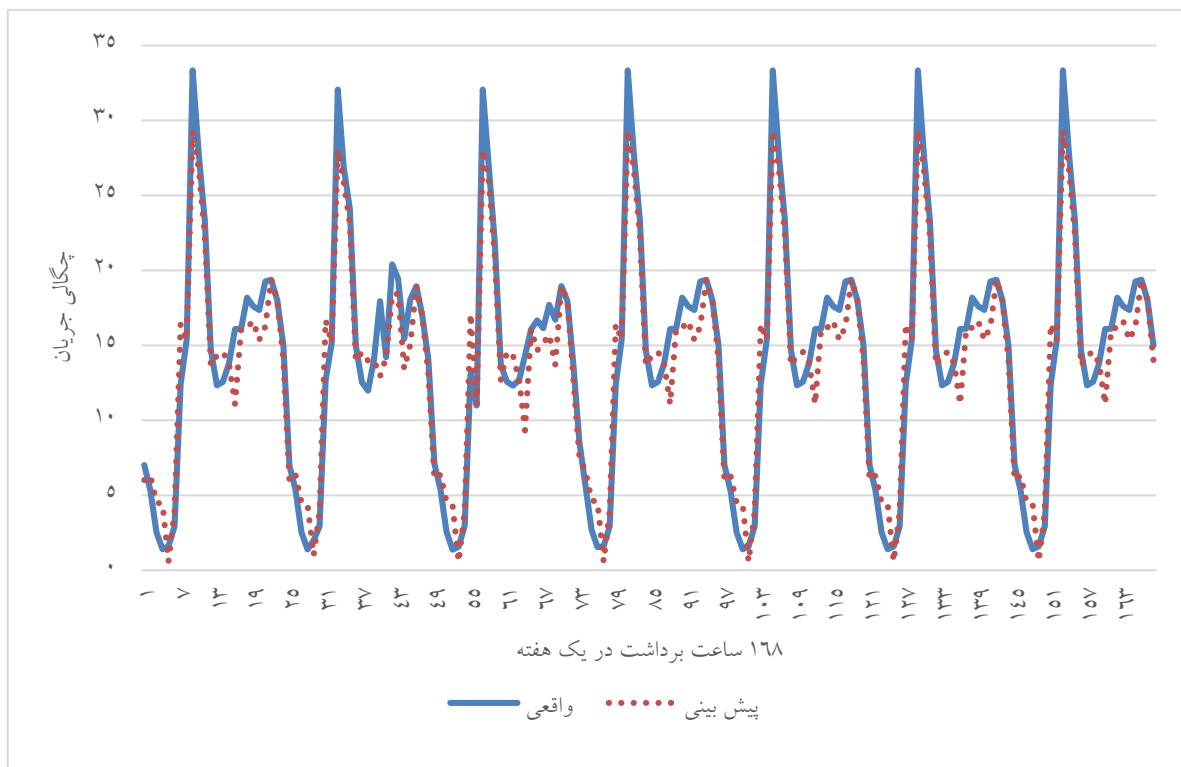
فصلنامه مهندسی ترافیک / سال بیستم / شماره ۸۳ / زمستان ۱۳۹۹

شکل ۶. نمودار رگرسیون ارزیابی مدل شبکه عصبی برای پیش بینی چگالی جریان

شده در محور افقی ۱۶۸ است که البته نرم افزار اکسل تا ۱۸۰ نمایش داده است. می توان دید که نمودار پیش بینی (خط چین) بر روی نمودار واقعی (خط ممتد) است در بعضی قسمت ها موج ها پیش بینی بر روی موج های آبی قرار نگرفته است این به دلیل ماهیت مقاومتی شبکه عصبی نسبت به داده های غیر معمول است. در شکل ۷ نمودار خط چین پیش بینی تردد حاصل از مدل است و نمودار خط ممتد داده های واقعی است که در مورد چگالی جریان است، که جهت مقایسه بهتر در یک جا آورده شده است.

هر چه مقدار R به یک نزدیک تر باشد ارتباط بیشتری بین خروجی های شبکه عصبی و داده های هدف وجود دارد. مقدار R در همه نمودارها تقریباً یکسان است و تجمع داده ها بر روی خط رگرسیون نسبتاً خوب است که نشان از کارآمدی شبکه می دهد. که توانای مناسب شبکه عصبی جهت پیش بینی را نشان می دهد و که بطور متوسط رگرسیون $R=0.92$ است. در شکل ۷ نمودار خط چین پیش بینی حاصل از مدل است و نمودار ممتد داده های واقعی است که در مورد چگالی جریان بزرگراه حکیم است. نمودار عمودی چگالی جریان است. نمودار افقی ساعت تردد در هفته اول است، از آنجا که پیش بینی برای یک هفته است و تعداد ساعات در یک روز ۲۴ است، پس تعداد ساعات نمایش داده

شکل ۷. مقایسه دو نمودار پیش‌بینی چگالی و داده‌های واقعی

۵. نتیجه‌گیری

در مورد پیش‌بینی ترافیک تاکسون مقالات و روش‌های مختلفی استفاده شده است و همچنان در حال توسعه است، این توسعه وابستگی زیادی به ابزارهای مکانیکی که تردد را برداشت می‌کند دارد. امروزه شرکت‌ها پیش رو در زمینه‌ی پیش‌بینی زمان سفر و میزان تردد چون گوگل از اطلاعات جی‌پی‌اس (GPS) که خودرو از طریق گوشی همراه خود ارسال می‌کند برای پیش‌بینی در مسیر یاب‌ها استفاده می‌کنند. مقالات اخیر نشان داده است که پژوهشگران برای پیش‌بینی از این‌گونه ابزارها بهره‌برده‌اند و مسیر آینده محدود به تردد شمارها و دوربین‌ها و سنسورها جاده‌ای نیست. این محدودیت بر این مقاله بود و داده‌های جی‌پی‌اس قابل دسترس نبود در آینده، دسترسی به این داده‌های راحت‌تر خواهد بود بنابراین این مدل با این‌گونه داده‌ها می‌تواند دوباره نویسی شود و دقت بسیار بهتری بدست آید.

مدل عصبی می‌تواند در حمل‌ونقل هوشمند به‌عنوان یک ابزار برای پیش‌بینی تراکم جریان با دقت مناسب که در اینجا با $r=0.92$ صورت گرفت کمک کند. شبکه عصبی توان پیش‌بینی بر اساس داده‌های گذشته را دارد، بنابراین چنانچه از ابزارها هوشمند در محوری استفاده نشده باشد نمی‌توان به پیش‌بینی استفاده از آن پرداخت. در این محور به‌جز دوربین ثبت تخلف سرعت و تابلو هوشمند اعلان ترافیک از ابزار دیگری استفاده نشده بنابراین ارزیابی کامل بدون داده‌های گذشته را دچار مشکل می‌کند.

در شبکه عصبی استفاده شد ۴ متغیر ورودی، تعطیلی روز، بارندگی، روزهای هفته، ساعت تردد و خروجی مدل پیش‌بینی سرعت و تردد است، تعداد ۱۰ نورون در لایه پنهان مورد استفاده قرار گرفت و در نهایت مدل عددی به صورت یک

ماتریس نمایش داده شد

۶. پی‌نوشت‌ها

1. Okutani, YJ Stephanedes
2. H.NicholsonC.D.Swann
3. SARIMA

- Dornbush, S. and A. Joshi. StreetSmart traffic: Discovering and disseminating automobile congestion using VANET's. in 2007 IEEE 65th Vehicular Technology Conference-VTC2007-Spring. 2007. IEEE.

- Morla, R., Vision of congestion-free road traffic and cooperating objects. Sentient Future Competition, 2005.

- Huang, D., S. Shere, and S. Ahn. Dynamic highway congestion detection and prediction based on shock waves. in Proceedings of the seventh ACM international workshop on VehiculAr InterNETworking. 2010. ACM.

- Pongpaibool, P., P. Tangamchit, and K. Noodwong. Evaluation of road traffic congestion using fuzzy techniques. in TENCON 2007-2007 IEEE Region 10 Conference. 2007. IEEE.

- Okutani, I. and Y.J. Stephanedes, Dynamic prediction of traffic volume through Kalman filtering theory. Transportation Research Part B: Methodological, 1984. 18(1): p. 1-11.

- Nicholson, H. and C. Swann, The prediction of traffic flow volumes based on spectral analysis. Transportation Research, 1974. 8(6): p. 533-538.

- Vlahogianni, E.I., M.G. Karlaftis, and J.C. Golias, Short-term traffic forecasting: Where we are and where we're going. Transportation Research Part C: Emerging Technologies, 2014. 43: p. 3-19.

- Vlahogianni, E.I., J.C. Golias, and M.G. Karlaftis, Short-term traffic forecasting: Overview of objectives and methods. Transport reviews, 2004. 24(5): p. 533-557.

- Chen, M. and S. Chien, Dynamic freeway travel-time prediction with probe vehicle data: Link based versus path based. Transportation

4. GARCH
5. Mean absolute error
6. Mean absolute percentage error
7. RMSE
8. ANN
9. ARIMA
10. KALMAN
11. RBF
12. Deep learning
13. Run
14. performance
15. Purline (در این مطالعه)

۷. مراجع

- نواداد، و. کاردان حلوايي، سيستم حمل و نقل هشمنند، سومين کنگره ملي مهندسي عمران. ۱۳۸۶، دانشگاه تبريز.

- پور باقر، شريف طهراني، حاجي جعفري، بررسي و تحليل اثرات اجراي ITS در کارايي سيستم حمل و نقل همگاني شهر مشهد، دومين همایش سيستم های حمل و نقل هشمنند جاده‌ای. ۱۳۹۵، سازمان راهداري و حمل و نقل جاده ای.

- معاضدي، اخلاصي نيا، بررسي عملکرد و سطح سرويس تقاطعات هشمنند مجهز به سيستم کنترل مرکزي SCATS مطالعه موردی: تقاطع گلستان نور، کلانشهر اهواز، دومين همایش سيستم های حمل و نقل هشمنند جاده ای. ۱۳۹۵، سازمان راهداري و حمل و نقل جاده ای.

- Bauza, R., J. Gozalvez, and J. Sanchez-Soriano. Road traffic congestion detection through cooperative vehicle-to-vehicle communications. in IEEE Local Computer Network Conference. 2010. IEEE.

- Fukumoto, J., et al. Analytic method for real-time traffic problems by using Contents Oriented Communications in VANET. in 2007 7th International Conference on ITS Telecommunications. 2007. IEEE.

enhanced by constrained linearly sewing principle component algorithm. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, 2014. 43: p. 143-157.

- Polson, N.G. and V.O. Sokolov, Deep learning for short-term traffic flow prediction. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, 2017. 79: p. 1-17.

- Lin, L., J.C. Handley, and A.W. Sadek, Interval Prediction of Short-Term Traffic Volume Based on Extreme Learning Machine and Particle Swarm Optimization. 2017.

- Yang, S., et al., Ensemble Learning for Short-Term Traffic Prediction Based on Gradient Boosting Machine. *Journal of Sensors*, 2017. 2017.

- Ling, X., et al. Short-term traffic flow prediction with optimized Multi-kernel Support Vector Machine. in *Evolutionary Computation (CEC), 2017 IEEE Congress on*. 2017. IEEE.

- Elhenawy, M., H.A. Rakha, and H. Chen. Traffic Stream Short-term State Prediction using Machine Learning Techniques. in *VEHITS*. 2016.

- Haykin, S., *Neural networks: a comprehensive foundation*. 1994: Prentice Hall PTR.

- Zhao, Z., et al., LSTM network: a deep learning approach for short-term traffic forecast. *IET Intelligent Transport Systems*, 2017. 11(2): p. 68-75.

Research Record: Journal of the Transportation Research Board, 2001(1768): p. 157-161.

- Yang, F., et al., Online recursive algorithm for short-term traffic prediction. *Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board*, 2004(1879): p. 1-8.

- Guo, J., W. Huang, and B.M. Williams, Adaptive Kalman filter approach for stochastic short-term traffic flow rate prediction and uncertainty quantification. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, 2014. 43: p. 50-64.

- Chang, G., et al., A summary of short-term traffic flow forecasting methods, in *ICCTP 2011: Towards Sustainable Transportation Systems*. 2011. p. 1696-1707.

- Lippi, M., M. Bertini, and P. Frasconi, Short-term traffic flow forecasting: An experimental comparison of time-series analysis and supervised learning. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 2013. 14(2): p. 871-882.

- Lopez-Garcia, P., et al., A hybrid method for short-term traffic congestion forecasting using genetic algorithms and cross entropy. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 2016. 17(2): p. 557-569.

- Shang, Q., et al., A hybrid short-term traffic flow prediction model based on singular spectrum analysis and kernel extreme learning machine. *PLoS one*, 2016. 11(8): p. e0161259.

- Lopez-Garcia, P., et al. Short-term traffic congestion forecasting using hybrid metaheuristics and rule-based methods: A comparative study. in *Conference of the Spanish Association for Artificial Intelligence*. 2016. Springer.

- Zheng, Z. and D. Su, Short-term traffic volume forecasting: A k-nearest neighbor approach